

Arany János ismeretlen verse

Ms 295/15

Nagyszalonta város Arany János-Polgári Leányiskolájának most megjelenő értesítője érdekes irodalomtörténeti dokumentumot közöl

H. Fekete Péter igazgató, aki úgy a leányiskolában, valamint az iskola keretein túl is lelkes ambícióval ápolja az Arany-kultuszt, s a város irattárában és a családi levéltárakban is buzgón kutat az Arany relikviák után, megszerezte Arany János egy eddig ismeretlen versének kéziratát.

Arany János ismeretlen verséről a leányiskola értesítőjében vezető cikket írt H. Fekete Péter igazgató, s ebből közöljük az alábbi részleteket:

„Arany költői munkásságának eddig ismeretlen termékét eddig becses ereklyeként Biharország egyik előkelő családja úgy őrizte, hogy arról nemcsak az irodalmi köröknek, hanem a család egyik tagján kívül másnak egyáltalában nem volt tudomása.

Arany szóban forgó alkotása egy sírfelirat, mely Bartos Adorján cséffai főszolgabíró birtokában van. A sírfelirat elejétől kezdve Arany kezeirésze; 1856. apr. 12-én Nagy-Körösön írta, s névaláírásával is el van látva. Írta pedig Arany e verset Bartos Adorján főszolgabíró nagy atyja: Bartos Gábor harmadgyei földbirtokos sírkövére, s a vers Bartos Gábornak a nagy várád-olaszai temetőben levő sírkövére rá is van vésvé. A vers két utolsó sorát Arany vagylagosan készítvén, a sírkőre az

Mint atya, mint hű férj, sietett az övéi körébe.

Szive családja után fáj vala: fölkeresé.

„Itt lelem a nagy részt: *nőm és nyolcz gyermekem*“ úgy mond,

„Értök alélt testem köztük alunni ohajt.

Kettő még viharos pályán oda van: *Gyula, Gábor*;

Isten, az árva fiuk atyja, vezére te légy!”

vagy:

Kettő még viharos pályán oda vándorol: Isten!

Isten, az árva fiuk atyja, vezére te légy!

(Nagy-Körös apr. 12. 1856)

Arany János.

Mivel mint említettem, a versnek czime nincs, ha a jövőben gyűjteményben megjelenik, „Bartos Gábor sírkövére“ czimet viselhetné.

E közlés után már csak a kézirat jövőjének biztosítása van hátra. Ma a kézirat kétségtelesen gondos kezekben van, azonban az is bizonyos, hogy feltétlen biztossággal minden ereklye csak közgyűjteményben őrizhető meg. Ha kegyelettel őrizi a Bartos család e kéziratot, kegyelele akkor lesz teljes, ha an-

első eredeti hat sort vésette rá a család.

A vers megértéséhez közlöm, hogy Bartos Gábor 1855. július 27-én 57 éves korában halt el, akkor, a mikor felesége: Kovács Juliánna (meghalt 1852-ben) és nyolcz gyermeke: Gábor, Klára, Juliánna, Julia, Elek, Kálmán, Emilia, és Luiza már a nagyvárád-olaszai családi sírboltban pihentek s még két fia volt életben: Gyula és Gábor.

Hogy milyen körülmények mely okok készítették Aranyt e sírfelirat készítésére arra nézve biztos adatunk nincs. Valószínű az, hogy Arany a család felkérésére készítette a verset. Arany nemcsak ismerte a családot, hanem talán jó barátságot is tartott fenn az elhunytal, a kivel különben távoli rokonságban is volt. Ugyanis Bartos Gábor felesége: Kovács Juliánna testvére volt Nagy László nagyszalontai lakos gazdatiszt feleségének: Kovács Eszternek, a kinek a leánya: Karolina felesége volt Ercsey Sándornak, Arany sógorának. Nagy László nagyszalontai házában, mely a Rakóczi-ut 5. sz. a. ma is megvan özv. Ercsey Ernőné birtokában, Arany különben is otthonos volt, s így a családi és baráti összeköttetés egyaránt hozzájárulhatott ahhoz, hogy Arany a család kérésére, vagy talán a nélkül is, készségegel készítse el a sírfeliratot.

A sírfelirat, mely egy negyedív papírra van írva s melynek czime nincs, teljes szövegében a következő:

nak fennmaradását minden időkre biztosítja. A Nagyszalontai Arany Emlékegyesületnek az úgy nevezett Csonka törvényben elhelyezett muzeuma, a mely hazánkban az Arany emléktárgyak tekintetében legelső gyűjteménye, s a mely első sorban van hivatva arra, hogy minden, Aranyra vonatkozó emléket magába fogadjon, nagy nyereségnek tekintené, ha e kéziratot, a család tulajdonjogának fenntartásával, csak állandó letétként is megkaphatná.

AI LAPOK

AI NAPILAP

ÓREZSŐ

óhadan léte latt

tésrt felelős

LY JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhatal: To'di-tér 13. szám.

Telefonszáma 39.

La tulajdonos

SZÉKELY J. JENŐ

...n tart a nyugalom

Budapest, július 25.

reméltó harci esemény nem történt.

Francia fronton

...nek nyugaton a németek

Budapest, július 25.

jelentése szerint a német visszavonásokban a német csapatok sikerrel eredett hves támadásait.

ancia, amerikai, angol és olasz hülások előtt hevernek a szétlőtt el-

több német ellentámadás jelenté-

etek hatalmas erejű új támadásra meghozzák a győzelmet biztosító

...szocialisták

...nak le Elzászról

Budapest, július 25.

szocialista párt vezére nyilatkozza az angol lapoknak arra vonatkozóan, hogy a többségi német szocialista párt a többségi szocialista párt ily összakaratu koholmány.

...a a Murmann-partvidéken

Budapest, július 25.

szállított angol csapatok a Murmann-partvidék előnyomulásukat és a vasutvonal megszálltak.

lőköszöket és katonákat fegyverbe megakadályozá ára.

Francia repülők bombázták Karlsruhét

Berlin, július 25.

Először repülők megjelentek Karlsruhe felett és több bombát dobott le a városra. A bombák néhány polgári személyt megöltek, de jelentékeny katonai kárt nem okoztak.

Hétfőn érkeznek Szalontára a német gyermekek

A király védnöksége alatti megindult országos gyermeknyaralási akció során tudvalevőleg Bihar megyébe 4700 német gyerek érkezik, akik közül 678 gyermeket a szalontai járás hat nagyobb magyar községében helyeznek el.

Nagyszalonta lakossága 310 Sarkád 150, Kötegyán 88, Ápad 75, Erdőgyarax 30 és Tamáshida 25 német gyermek ellátását vállalta magára.

A főszolgabírói hivatalhoz ma érkezett meg az értesítés, hogy a nyaraló gyermekek július 29-én, hétfőn délelőtt 11 órakor különvonattal érkeznek a szalontai vasúti állomásra.

A gyermekek fogadása és ellátása iránt Csányi Jenő főszolgabíró és a nyaralási helyi bizottság tagjai megtehetik a szükséges intézkedéseket.

Nyári szünet a politikában

Budapest, július 25.

Az utolsó hetek csendesek és eseménytelenek voltak már, de most, hogy a választójog ügyét „elintézték”, beáll a politikában a legteljesebb szélcsend. A honnapi ülésen elintéznék egy néhány vicinális törvényjavaslatot a főrendiház is hamarosan, legfőképpen két ülés alatt végezni fog a veszélytelenné tett választójogi reformjavaslattal, úgy, hogy augusztusra a legteljesebb csönd és nyugalom fog borulni a parlamentre, és a pártkörökre, ahol az ugynevezett pontokat csinálják.

Őszel fog csak megjelentetni a politikai élet és elég hosszadalmas parlament üléskezésre leszkilátás, nemcsak a rendelkezésre álló nagy anyag miatt, hanem főként arra való tekintettel, hogy a kormány végül mégis csak el fogja magát szánni rá, hogy a háboru ötödik évében költségvetési vitára adjon alkalmat a Háznak. A pénzügyi bizottság mai ülésén már el is hangzott egy erre vonatkozó ígéret. A kormány határozottan megígérte, hogy végre nem indennitással, hanem szabályszerű